

Nr 291.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ekle-siastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att anvisa på *tilläggsstat* för år 1920 såsom förslagsanslag, högst, *dels* ett belopp av 150,000 kronor, att efter Kungl. Maj:ts bestäm-mande användas till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blinda å Tomteboda, *dels ock* ett belopp av 86,612 kronor till täckande av under år 1919 uppkommen brist i det ordinarie anslaget till nämnda institut och för-skola.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 UNDÉN,
 THORSSON,
 HOLMQUIST,
 OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anförde:

Förstärkande
 av det ordinarie
 anslaget
 till institutet
 och förskolan
 för blinda å
 Tomteboda
 m. m.

I proposition nr 2 om tilläggsstat till riksstaten för år 1920 har Kungl. Maj:t på min hemställen under åttonde huvudtiteln, punkt 55, föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående anslag dels till täckande av brist i räkenskaperna för institutet och förskolan för blinda å Tomteboda för år 1919, dels ock till förstärkande av det ordinarie anslaget till nämnda institut och förskola för år 1920, beräkna för ändamålet på nämnda tilläggsstat ett förslagsanslag, högst 225,000 kronor. Till det vid sagda proposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden anförde jag, att ärendet då krävde ytterligare utredning. Sedan denna utredning nu blivit slutförd, torde jag få ånyo anmäla berörda ärende.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade riksdagen på tilläggsstat för år 1918 såsom särskilda förslagsanslag, högst, dels 16,420 kronor till täckande av under år 1916 uppkommen brist i

staten för institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas, dels 35,000 kronor att efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till täckande av sådan brist i staten för omförmälda anstalt, som till följd av stegrade kostnader för mathållning, beklädnad, värme och lyshållning, vårdare och tjänstepersonal m. m. uppkommit för år 1917, dels ock 35,000 kronor att efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till förstärkande av det ordinarie anslaget till nämnda institut och förskola för år 1918. De två förstnämnda anslagen ställdes av Kungl. Maj:t till vederbörandes förfogande genom beslut den 20 juni 1918 och det sistnämnda genom beslut den 20 augusti 1918. Vidare anvisade Kungl. Maj:t efter därom av direktionen för institutet gjorda framställningar genom beslut den 27 november 1918 för täckande av återstående brist i institutets och förskolans stat för år 1917 och för uppehållande av institutets och förskolans verksamhet under år 1918 ett belopp av högst 96,000 kronor, att i mån av behov till direktionen på rekvisition utbetalas från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter.

Slutligen anvisade 1919 års lagtima riksdag på Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning på tilläggsstat för år 1919 såsom särskilda förslagsanslag, högst, dels ett belopp av 83,700 kronor att efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas, dels ock ett belopp av 41,058 kronor till täckande av under år 1918 uppkommen brist i det ordinarie anslaget till nämnda institut och förskola.

Kungl. Maj:ts förenämnda i propositionen nr 2 till innevarande års riksdag gjorda framställning var föranledd av två särskilda, den 3 oktober 1919 dagtecknade skrivelser från direktionen över institutet och förskolan för blinda å Tomtebodas.

I den ena av dessa skrivelser anmälde direktionen, att, för såvitt direktionen för det dåvarande kunde beräkna, utgifterna för institutet för år 1919 komme att uppgå till så stora belopp, att, utöver ovannämnda till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan å 1919 års tilläggsstat anvisade belopp 83,700 kronor, en betydande ytterligare förstärkning av samma anslag bleve erforderlig. Bristen i institutets och förskolans räkenskaper för år 1919 antogs av direktionen komma att belöpa sig till över 75,000 kronor, och anmälde direktionen i samband därmed sin avsikt, att, så snart möjlighet föreläge att bestämt angiva det belopp, som erfordrades, till Kungl. Maj:t inkomma med framställning om anvisande av särskilt anslag till bristens täckande. Vid skrivelsen var fogad en av institutets och förskolans kamrerare upprättad promemoria i ärendet.

I den andra av omförmälda skrivelser hemställde direktionen om avlä-
tande till riksdagen av proposition om anvisande på tilläggsstat för år
1920 av ett förslagsanslag, högst 150,000 kronor att efter Kungl. Maj:ts
bestämmande användas till förstärkande av det ordinarie anslaget till insti-
tutet och förskolan för blinda å Tomtebodå.

Till stöd för denna sin framställning anförde direktionen:

Under år 1920 torde utgifterna för blindläroanstaltens uppehållande kunna an-
tagas i stort sett komma att belöpa sig till samma belopp som under år 1919. Dock
torde, därest i enlighet med direktionens framställning den 4 juni 1919 ett särskilt
anslag år 1920 ställes till direktionens förfogande för yttre reparationer å anstaltens
byggnader vid Tomtebodå, utgifterna för fastighetens underhåll i övrigt kunna ned-
bringas med omkring 9,000 kronor, så att bristen i sin helhet i institutets och försko-
lans stat för år 1920 skulle kunna beräknas till i runt tal 150,000 kronor.

Över direktionens omförmälda framställningar har skolöverstyrelsen,
efter hörande av inspektören för blindundervisningen, den 3 november
1919 avgivit infortrat utlåtande. Skolöverstyrelsen har häri tillstyrkt fram-
ställning till riksdagen om anvisande av anslag å ett sammanlagt belopp av
225,000 kronor till täckande av bristen i anstaltens räkenskaper för år
1919 ävensom till förstärkande av det ordinarie anslaget för år 1920.
Överstyrelsen ansåge emellertid, att med definitivt yttrande i ämnet borde
anstå, tills direktionen inkommit med närmare uppgifter angående stor-
leken av bristen och behovet av anslagsförstärkning.

Inspektören för blindundervisningen har i sitt yttrande framhållit, att
anledningen till att ovanberörda förstärkningsanslag å 83,700 kronor visat
sig otillräckligt, borde tillskrivas den omständigheten, att det förslag från
direktionen, som legat till grund för Kungl. Maj:ts beräkning angående
den för år 1919 erforderliga förstärkningen, uppgjorts huvudsakligen på
grundval av 1917 års räkenskaper, om än med väsentliga förhöjningar,
och utan avseende å de under år 1918 rådande toppriser, som direktionen
vid förslagets avgivande hoppats endast skulle vara tillfälliga.

I skrivelse den 19 januari 1920 har nu direktionen, under hänvisning
till en skrivelsen bifogad, av institutets och förskolans kamrerare upprä-
ttad promemoria, meddelat, att den verkliga bristen i institutets och för-
skolans stat vid 1919 års utgång uppginge till 86,612 kronor 27 öre, samt
hemställt om proposition till riksdagen angående beviljande på tilläggs-
stat för år 1920 av sagda belopp.

Beträffande institutets och förskolans inkomster och utgifter för år
1919 meddelas i sistnämnda promemoria följande översikt:

Institutets inkomststat upptog för år 1919 ett ordinarie statsanslag å 79,050 kro-
nor. Härtill komme det till förstärkning av detta anslag å tilläggsstat beviljade an-

slaget å 83,700 kronor. Inkomsterna av elevavgifter för nämnda år uppginge till 45,137 kronor 50 öre. Med dessa inkomster, sammanlagt 207,887 kronor 50 öre, skulle bestridas dels avlöningar till ett fastställt belopp av 37,450 kronor, dels ock under rubriken »övriga utgifter» i staten upptagna utgifter för andra ändamål. Dessa utgifter vore i staten upptagna till 88,100 kronor men belöpte sig för år 1919 till sammanlagt 257,049 kronor 77 öre. För bestridande av utgifter av ifrågavarande art finnes tillgängliga inkomster till belopp av 170,437 kronor 50 öre. Bristen i institutets stat för år 1919 uppginge alltså till ett belopp av 86,612 kronor 27 öre.

Genom en i promemorian meddelad översiktstablå uppvisas förhållandet mellan de i staten under rubriken »övriga utgifter» upptagna utgiftstitlarnas beräknade belopp och de verkliga utgifterna för år 1919. Uti den vid direktionens förut omförmälda skrivelse den 3 oktober 1919 med anmälan om den för år 1919 uppkomna bristen fogade promemorian lämnades i en tabellarisk översikt jämväl uppgifter å de verkliga utgifterna för år 1918 under ifrågavarande rubrik. Av dessa uppgifter och förenämnda översiktstablå torde en sammanställning här böra lämnas.

	I staten uppförda utgifter	Verkliga utgifter år 1918.	Verkliga utgifter år 1919.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Fastighetens underhåll	7,000: —	7,165: —	16,723: 22
Undervisnings- och arbetsmateriell	1,700: —	8,700: —	6,773: 41
Inventarier	3,500: —	3,698: —	5,777: 62
Kosthållet	30,000: —	103,287: —	88,134: 92
Beklädnad	11,000: —	28,049: —	36,332: 72
Läkare och sjukvård	3,100: —	3,283: —	5,842: 15
Vårdare och tjänstepersonal	10,500: —	15,822: —	16,961: 80
Tvätt och renhållning	3,000: —	7,399: —	9,010: 77
Värme och lysehållning	11,500: —	43,436: —	53,987: 53
Stallet	750: —	4,635: —	1,677: 21
Diverse utgifter	6,050: —	13,359: —	15,828: 42
Summa	88,100: —	238,833: —	257,049: 77

I promemorian anmärkes vidare, att anledningen till att utgifterna under titeln »Fastighetens underhåll» för år 1919 uppgått till så stort belopp är att finna bland annat i den omständigheten, att en del reparationsarbeten, som, ehuru sedan lång tid behöfliga, under åren närmast före år 1919 fått anstå, därefter icke längre kunnat uppskjutas.

Jämväl över sistnämnda framställning har skolöverstyrelsen den 28 januari 1920 avgivit infortrat utlåtande och därvid, med hänsyn till att

den ifrågavarande bristen i institutets och förskolans räkenskaper, efter vad utredningen otvetydigt givit vid handen, uppkommit på grund av kristidens starkt stegrade kostnader för arbetsmaterial, beklädnadsartiklar, värme och lyse, tillstyrkt framställning till riksdagen om beredande av erforderliga medel för bristens täckande.

Departementschefen.

Vid avlåtande till 1919 års lagtima riksdag av proposition angående förstärkande av det ordinarie anslaget till ifrågavarande läroanstalt m. m. framhöll dåvarande departementschefen, att han icke kunde finna lämpligt att — på sätt direktionen över institutet hemställt — fastställa ny ordinarie omkostnadsstat för läroanstalten på grundvalen av då rådande prisförhållanden. De ökade medel, som erfordrades för täckande av driftkostnaderna för år 1919, borde enligt departementschefens mening åstadkommas därigenom, att anslag till förstärkande av anstaltens ordinarie anslag uppfördes på tilläggsstat för nämnda år. Någon ändring i de faktiska förhållanden, som lågo till grund för departementschefens berörda uttalande, har ännu ej inträtt. Prisförhållandena äro alltjämt sådana, att de näppe- ligen kunna läggas till grund för beräkningar angående fastställande av nya omkostnadsstater. Under sådana omständigheter synes mig uppförande på tilläggsstat för år 1920 av ett anslag till förstärkande av det ordinarie anslaget till läroanstalten vara den enda utvägen för beredande av behövliga medel för läroanstaltens verksamhet under nämnda år. Direktionen har beräknat den erforderliga förstärkningen till i runt tal 150,000 kronor, under förutsättning att ett av direktionen begärt anslag till yttre reparationer å blindläroanstaltens byggnader vid Tomtebodas under år 1920 ställes till direktionens förfogande. I anledning härav tillåter jag mig erinra därom, att Kungl. Maj:t på min hemställan under punkten 221 i bilagan åttonde huvudtiteln till årets statsverksproposition föreslagit riksdagen att till reparationer å institutets och förskolans för blindas å Tomtebodas byggnader anvisa på extra stat för år 1921 ett reservationsanslag av 35,000 kronor. Ehuru detta anslag, därest detsamma av riksdagen anvisas, icke blir för direktionen tillgängligt förr än efter ingången av år 1921, torde det nu ifrågasatta förstärkningsanslaget för år 1920 icke behöva sättas till högre belopp än den av direktionen under omförmälda förutsättning beräknade summan, 150,000 kronor.

På tilläggsstat för år 1920 synes jämväl böra anvisas medel för täckande av den under år 1919 i institutets räkenskaper uppkomna bristen, enligt den av direktionen förebragta utredningen uppgående till 86,612 kronor 27 öre. Detta belopp kan lämpligen avrundas till 86,612 kronor.

Till såväl täckande av denna brist som förstärkande av det ordinarie

anslaget till institutet och förskolan för år 1920 har, som ovan nämnts, i propositionen nr 2 beräknats ett förslagsanslag, högst 225,000 kronor. Om av denna summa 86,612 kronor beräknas för täckande av bristen, återstår emellertid av densamma till förstärkning för år 1920 av det ordinarie anslaget endast 138,288 kronor. För täckande av skillnaden, 11,712 kronor, för att sagda förstärkningsanslag skall kunna bestämmas till förut angivna belopp, 150,000 kronor, torde, enligt vad jag inhämtat, erforderliga medel kunna beredas å tilläggsstaten.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att anvisa på *tilläggsstat* för år 1920 såsom förslagsanslag, högst,
dels ett belopp av 150,000 kronor, att efter Kungl. Maj:ts bestämmande användas till förstärkande av det ordinarie anslaget till institutet och förskolan för blindas å Tomtebodas,
dels ock ett belopp av 86,612 kronor till täckande av under år 1919 uppkommen brist i det ordinarie anslaget till nämnda institut och förskola.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan biföll Hans Maj:t Konungen; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Neuendorff.
